

**Folgefonna
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Folgefonna Nasjonalparkstyre
Njøsavegen 2
6863 Leikanger

Besøksadresse
Fjordglytt
Skålafjæro 17
5470 Rosendal

Kontakt
Sentralbord +47 55 57 20 00
Direkte: +47 5557 2135
fmvlpost@fylkesmannen.no
www.nasjonalparkstyre.no/Folgefonna/

STATKRAFT ENERGI AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

Sakshandsamar Astrid Bakke Haavik

Vår ref. 2019/1110-0 432.3

Deres ref. 19/16

Dato 04.03.2019

Løyve til tiltak på Brufoss inntak og Stutajønn kanal – Bondhusdalen landskapsvernområde

Sender med dette over vedtak og saksutgreiing i sak ST 3/19 frå Folgefonna nasjonalparkstyre sitt møte den 1. mars 2019.

Klage

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre med rettsleg klageinteresse. Det er ein frist på 3 veker til å fremje ei klage (jf. Forvaltningslova sin § 26). Ei eventuell klage skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast til Folgefonna nasjonalparkstyre som kan gje nærare opplysningar om klagerett og rett til å sjå saksdokumenta.

Med helsing

Astrid Bakke Haavik
seniorrådgjevar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:

Fylkesmannen i Vestland	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Statens Naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Kvinnherad kommune	Rosendalsvegen 10	5470	ROSENDAL

Nasjonalpark	Folgefonna Nasjonalpark
Landskapsvernområde	Hattebergsdalen Ænesdalen Bondhusdalen Buer
Naturreservat	Langebudalen

Arkivsaksnr: 2019/1110-0

Sakshandsamar: Astrid Bakke Haavik

Dato: 11.02.2019

Utval	Utvalssak	Møtedato
Folgefonna nasjonalparkstyre	3/19	01.03.2019

Løyve til tiltak på Brufoss inntak og Stutajønn kanal – Bondhusdalen landskapsvernområde

Saksprotokoll i Folgefonna nasjonalparkstyre - 01.03.2019

Handsaming i møte

Det vart oppdaga ein skrivefeil i framlegg frå forvaltar og vedtaksteksten vart endra. Saka vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Med heimel i *Forskrift om vern av Bondhusdalen landskapsvernområde* § 3 punkt 1.3 j), gjev Folgefonna nasjonalparkstyre Statkraft løyve til utbetringstiltak på diverse kraftinstallasjonar og bruk av helikopter og ATV for nyttetransport i Bondhusdalen landskapsvernområde.

For løyvet gjeld følgjande vilkår:

- Løyvet gjeld i tidsrommet 01.05 – 30.11.2019
- Løyvet gjeld for desse tiltaka
- Alle fysiske inngrep må planleggast på ein måte som gjer dei minst mogleg synlege i terrenget
- Alle nye murar må søke å ha farge som ikkje bryt med omgjevande berggrunn, t.d. ved å farge betongen mørkare.
- Steinmassar som blir grave ut av kanal frå Stutatjørn bør leggast minst mogleg synleg i terrenget.

Vilkår for motorferdselløyve

- Løyvet gjeld for følgende turar
 - Naudsynte helikopterturar for å frakte mannskap og utstyr til lokalitetane ved Brufoss og Stutatjørn
 - Løyvet gjeld for naudsynte turar med ATV for mannskap frå Bondhus til Botnavatnet
 - Transport av gravemaskin/beltetrillebår frå Bondhus til Botnavatnet
- Tal turar skal haldast så lågt som mogleg
- Transporten skal om mogleg skje utanom helg og heilagdagar
- Før transport skal Statens Naturoppsyn ved Olaf Bratland varslast, anten på e-post olaf.bratland@miljodir.no eller på telefon **970 23 013**
- Det skal førast køyrebok som viser dato, køyrerute og føremål med turane. Kvar enkelt tur skal førast i køyreboka før transporten begynner.
- Køyreboka skal følgje med under transporten
- Køyrebok skal sendast til Folgefonna nasjonalparkstyre **innan 31. desember kvart år** Merk med referanse: 2019/1110. Send gjerne på e-post til: fmvlpost@fylkesmannen.no

Nasjonalparkstyret gjer merksam på at reglane innanfor verneområdet ikkje set til side reglane i motorferdsleova eller anna lovverk. Kontakt Kvinnherad kommune om dette.

Tilhøyrande dokument

- Søknad frå Statkraft datert 04.01.2019

Søknaden

Statkraft planlegg å gjere ulike utbetringar på sine anlegg i Bondhusdalen landskapsvernområde sommarsesongen 2019. Statkraft ved Rolf Jenssen tok først kontakt 4. januar 2019 for å avklare kva av tiltaka som krev løyve etter verneforskrifta. I den skriftlege søknaden er desse tiltaka notert. Alle stader og tiltak er vist nærare på kart lenger ned i framlegget.

Statkraft søker også om motorferdsel med helikopter for å transportere personell og utstyr for å gjennomføre tiltaka. I tillegg vil dei nytte ATV til persontransport opp til Botnavatnet og transportere gravemaskin/beltetrillebår på vegen frå Sundal til Botnavatn.

Brufoss inntak

- Ein sperredam nedfor heimste Brufossvatnet. Her skal Statkraft gjennomføre vedlikehaldsarbeid på betongkonstruksjonane. Desse er gamle og krev vedlikehald, blant anna for å tette lekkasjar. I tillegg vil Statkraft forsterke muren ved å auke breidda med 25 cm og auke høgda med om lag 70 cm. Føremålet er å få ein mur som fangar opp vatnet også ved stor vassføring og ein mur som er i samsvar med dagens tekniske standard.
- Dei ønskjer også å lage ein arbeidsplattform utanfor sperredammen ved bjelkestengselet for å gjere det tryggare for personell som utfører vedlikehald.
- I samband med tiltaka vil Statkraft etablere ein helikopterlandingsplass der det høver i nærleiken av inntaket Landingsplassen er planlagt med ein storleik på 6 x 3 meter, i impregner tre, han leggst så lavt i terrenget som mogleg. Dei søker også om å gjere helikopterlandingsplassen permanent.
- Det er også søkt om å setje opp ei mellombels arbeidsbrakke til arbeidarane som skal arbeide med tiltaka på Brufoss. Denne vil bli flydd opp og ned att når arbeidet er over. Brakka vil bli plassert der det høver best i terrenget.

Biletet under viser inntaket ved Brufoss. Mur på høgre side skal byggast på i høgde og breidde. Arbeidsplattformen vert bygd ved bjelkestengselet

Stutatjønn kanal og inntak

- Ned frå Stutatjønn mot inntaket over Botnavatnet renn vatnet i ein utgraven kanal. Det har samla seg noko stein i elveløpet og Statkraft vil grave dette vekk. Det er dei siste 30 40 meter av kanalen som skal utbetrast. Statkraft planlegg å seinke elvebotnen med 50 cm.
- Ved kanten på stupet skal elveløpet utvidast med ca to meter på kvar side.

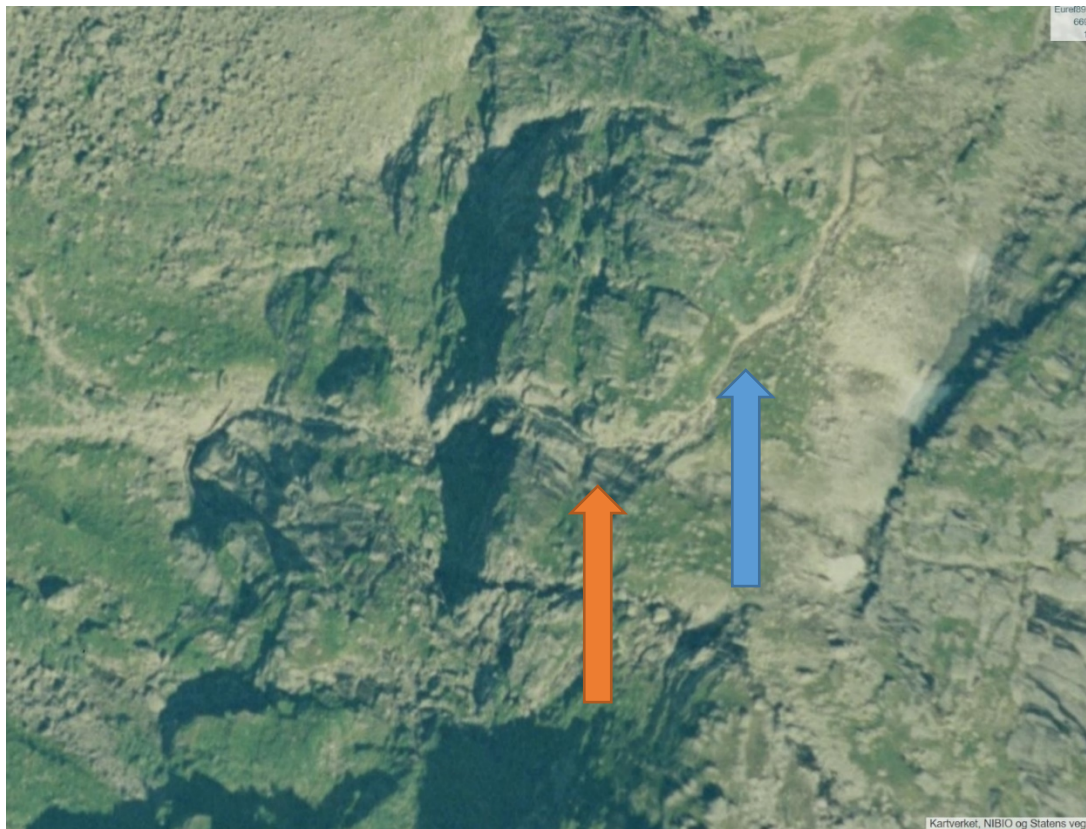
- Ved inntaket skal det gjennomførast ordinært vedlikehaldsarbeid på betongkonstruksjonane på grunn av lekkasjar og skadar frå steinsprang. Utforminga på denne sperredammen vert ikkje endra.

Stutatjønn kanal utvides i utløpet og elvebunnen senkes. Masser arronderes i umiddelbar nærhet

Stutatjønn inntak repareres for skader i betong, metall og tre.

Flyfoto fra 1996 fra norgebilder viser dammen best. Blå pil viser kanalen som skal gravast ut og raud pil viser kor utløpet av kanalen er. Inntaket kan ein sjå til venstre i biletet.

Lovheimel

Saka gjeld tiltak på kraftinstallasjonar og motorferdsel i Bondhusdalen landskapsvernområde.

Søknaden må vurderast etter *Forskrift om vern av Bondhusdalen landskapsvernområde* og forvaltningsplan for Folgefonna nasjonalpark. Saka skal også vurderast i høve til naturmangfaldlova §§ 8-12.

Føremålet med vern av Bondhusdalen landkskapsvernområde er ta va vare på eit eigenarta og vakkert naturområde med store opplevingskvalitetar. Vi skal også sikre geologiske førekomsar, verdifull vassdragsnatur og kulturlandskap. Ålmenta skal ha høve til naturopplevingar utan særleg teknisk tilrettelegging. Området skal difor vernast mot inngrep som kan endre eller virke inn på landskapet sin art og karakter.

For Bondhusdalen landskapsvernområde er det i § 3 pkt 1.2 b) er det opna for

1. *Drift og vedlikehald av eksisterande energi- og kraftanlegg. Bruk av motorisert transport må skje i samsvar med lov om motorferdsel § 4 e*

Motorferdslelova § 4 e) seier at motorferdsel for anlegg og drift av offentlege vegar og anlegg ikkje er omfatta av forbodet mot motorferdsel i utmark og difor ikkje treng løyve.

Etter § 3 punkt 1.3 j) kan forvaltingsstyresmakta gje løyve til:

- j) *Oppgradering/fornyng av energi- og kraftanlegg som ikkje fell inn under § 3 punkt 1.2.b.*

Ombygging, utviding og nybygg skal skje i samsvar med tradisjonell byggeskikk og vere tilpassa landskapet

Naturmangfaldlova § 8-12:

Jamfør naturmangfaldlova §§ 8-12 skal eit tilstrekkeleg kunnskapsgrunnlag leggjast til grunn for vurdering av saka. Ein må sjå på kva verknader motorferdsla har i høve verneformålet og naturmiljøet i området. Saka må vurderast opp mot samla belastning totalt, samt at ein må vurdere om val av driftsmetode, teknikk og lokalisering er eigna og mest skånsam for naturmiljøet.

Vurdering etter verneforskrifta og naturmangfaldlova §§ 8-12:

Statkraft har drive med kraftproduksjon i Bondhusdalen sidan 70-talet og det er fleire installasjonar i samband med drift av kraftverka inne i Bondhusdalen landskapsvernområde.

Det er opna i verneforskrifta for å drive og halde ved like desse anlegga og for naudsynt motorferdsel med dette føremålet. All oppgradering og fornyng som går ut over normal drift og vedlikehald må søkast om til nasjonalparkstyret. Difor er det naudsynt å definere kva som er drift og vedlikehald og kva som må reknast som oppgradering eller fornyng.

Brufoss

Arbeidsplattform:

Ein arbeidsplattform vil verte liten og lite synleg frå omgjevnadene, difor reknar forvaltar dette som eit ordinært vedlikehaldsarbeid for å betre tryggleiken til arbeidsfolk.

Opprusting av sperredam:

Sperredammen er planlagt forsterka ved å gjere han 20 cm tjukkare og 70 cm høgare. Forvaltar reknar dette tiltaket for å bli ein godt synleg endring og difor må reknast som ein oppgradering og ikkje vanleg vedlikehald. Dammen som står i dag blei bygd etter gamle standardar er prega av tidas tann. Det er viktig at den nye muren flyt best mogleg saman med kringliggande stein slik at tiltaket ikkje vert for skrikande og synleg lang veg. Det er mogleg å farge betongen slik at han blander inn med gamal betong og berggrunn.

Helikopterplattform:

Helikopterplattformen skal lette tilkomsten med helikopter på plassen. Han vil bli plassert så lågt i terrenget som mogleg og festa til underlaget. Statkraft søker om å få ha plattformen permanent. Det har ikkje vore noko liknande på plassen tidlegare. Plattformen vil bli om lag 6x3 meter og vil berre bli synleg ovanifrå. Forvaltar ser ingen grunn til å ta vekk plattformen, då ho vil lette tilkomst til Brufoss ved tilsyn og vedlikehald og ikkje medfører vesentlege endringar i landskapet rundt.

Brakke:

Det er også søkt om å setje opp ei mellombels arbeidsbrakke til arbeidarane som skal arbeide med tiltaka på Brufoss. Denne vil bli flydd opp og ned att når arbeidet er over. Brakka vil bli plassert der det høver best i terrenget. Ei arbeidsbrakke vil vere eit betydeleg inngrep som vil vere godt synleg og bryte med terrenget. Brakka er naudsynt for å gjennomføre arbeidet på ein effektiv måte og minske talet på naudsynte flyturar. Sidan brakka er mellombels reknar forvaltar at han ikkje vil påverke verneverdiane vesentleg og føreslår at ho blir sett opp.

Stutatjønn

Kanal:

Kanalen frå Stutatjønn leier vatnet ned mot inntaket i bratthenget under. Kanalen ser ut som han har vore grave opp tidlegare og er mest sannsynleg kunstig. På dei siste 30-40 meter før vatnet renn over kanten ned mot inntaket ønskjer Statkraft å seinke elvebotnen med rundt ein halv meter. Dei ønskjer å legge elvesteinen langs elva og bruke steinen til å mure opp eit parti ved elvemunningen som har blitt grave ut av elva. Naken elvestein er ljøs og lett å sjå på langt hald og kan difor føre til at kanalen vil framstå som meir unaturleg. Difor meiner forvaltar at tiltaket krev løyve då det kan påverke landskapsinntrykket på plassen.

Inntaksdeming:

Det skal gjennomførast vedlikehald på muren ved inntaket under Stutatjønn. Arbeidet fører ikkje til at muren blir større, difor meiner forvaltar at dette tiltaket ikkje krev løyve etter verneforskrifta.

Ved vurdering av søknaden har forvaltaren lagt til grunn at det er tilstrekkeleg kunnskap om verknadene ved bruk av helikopter i høve verneføremålet og naturmiljøet i området, jf. naturmangfaldlova § 8. I følgje Naturbase og Artskart er det for det aktuelle området ikkje registrert artar eller naturtypar som kan ta skade av den motoriserte ferdsla på denne tida av året (databasane er sist sjekka 13.02.2019). Det kan vere sårbare artar som hekker i området, men vi har ikkje observasjonar i hekketida.

I høve naturmangfaldlova § 12 skal ein ta utgangspunkt i best eigna driftsmetodar, teknikk og lokalisering for å unngå skader på naturmiljøet. Motorferdsel i naturen førar til ein rekke ulemper som støy, forureining, forstyrringar av dyreliv og konflikhtar med friluftslivet. Det er difor ei føremon at Statkraft held talet på turar så lågt som råd er. Det er difor viktig å setje ei grense for tal turar, prøva å samle turane og unngå å køyre på sundagar og heilagdagane for å unngå konflikt med friluftsliv og unødig forstyrring av dyrelivet i området. Det er vanskeleg

å setje eit tal på turar som trengs for dette oppdraget, då mykje av turane vil vere til drift og difor ikkje treng løyve.

Jf. § 10 i naturmangfaldlova skal det vurderast samla belastning som naturmiljøet er eller vert utsett for. Forvaltaren har vurdert samla belastninga i området og vurderer den som avgrensa. Motorferdsla i området vil verte auka i perioden med vedlikehald. Bondhusdalen er eit område med stor aktivitet av besøkande heile sommarsesongen. Fleire hundre menneske tek turen dagleg innover dalen. Desse kan verte uroa av helikopterstøy og motorferdsel. Turistvegen over Folgefonna går opp Gardshamarvegen og forbi Botnavatnet og det arbeidet som er her vil nok vere godt synleg for besøkande. Det er viktig at Statkraft informerer tilstrekkeleg om kva arbeid dei held på med og kvifor. Naturmangfaldlova §§ 9 og 11 er vurdert men ikkje funne relevant i denne saka.

Det er sett vilkår for kva type transport som er tillate i løyvet. Folgefonna nasjonalparkstyre har køyrebok som skal fyllast ut før kvar tur. Køyreboka skal leverast etter avslutta sesong kvart år, **seinast 31. desember**.

Framlegg frå forvaltar

Med heimel i *Forskrift om vern av Bondhusdalen landskapsvernområde* § 3 punkt 1.3 j), gjev Folgefonna nasjonalparkstyre Statkraft løyve til utbetringstiltak på diverse kraftinstallasjonar og bruk av helikopter og ATV for nyttetransport i Folgefonna nasjonalpark.

For løyvet gjeld følgjande vilkår:

- Løyvet gjeld i tidsrommet 01.05 – 30.11.2019
- Løyvet gjeld for desse tiltaka
- Alle fysiske inngrep må planleggast på ein måte som gjer dei minst mogleg synlege i terrenget
- Alle nye murar må søke å ha farge som ikkje bryt med omgjevande berggrunn, t.d. ved å farge betongen mørkare.
- Steinmassar som blir grave ut av kanal frå Stutatjørn bør leggst minst mogleg synleg i terrenget.

Vilkår for motorferdselløyve

- Løyvet gjeld for følgjande turar
 - Naudsynte helikopterturar for å frakte mannskap og utstyr til lokalitetane ved Brufoss og Stutatjørn
 - Løyvet gjeld for naudsynte turar med ATV for mannskap frå Bondhus til Botnavatnet
 - Transport av gravemaskin/beltetrillebår frå Bondhus til Botnavatnet
- Tal turar skal haldast så lågt som mogleg
- Transporten skal om mogleg skje utanom helg og heilag dagar
- Før transport skal Statens Naturoppsyn ved Olaf Bratland varslast, anten på e-post olaf.bratland@miljodir.no eller på telefon **970 23 013**
- Det skal førast køyrebok som viser dato, køyrerute og føremål med turane. Kvar enkelt tur skal førast i køyreboka før transporten begynner.

- Køyreboka skal følge med under transporten
- Køyrebok skal sendast til Folgefonna nasjonalparkstyre **innan 31. desember kvart år** Merk med referanse: 2019/1110. Send gjerne på e-post til:
fmvlpost@fylkesmannen.no

Nasjonalparkstyret gjer merksam på at reglane innanfor verneområdet ikkje set til side reglane i motorferdslelova eller anna lovverk. Kontakt Kvinnherad kommune om dette.